

at de andre skulde blive forfaste, og tillader mig i saa Fald at anbefale det.

Scharling: Der er fra flere Sider under denne Sag draget Sammenligning mellem den nuværende Tilstand og Tilstanden i 1857 og henviset til, at, hvad man nu foreslaar at gjøre, er væsentlig det Samme, som man den Gang gjorde. Jeg tilstaaer, at for mig stiller det sig saaledes, at Ulighederne mellem nu og 1857 ere langt større end Lighederne, og at det Skridt, man nu foreslaar at gjøre, i væsentlige Retninger er forskelligt fra, hvad man den Gang gjorde. Jeg skal tillade mig lidt nærmere at paavise dette. I 1857 stod man overfor, hvad man kunde kalde, en akut Krise, en Krise, der kom overmaade pludselig og uventet, næsten med kun saa Dages Varjel, og som kom med en saadan Voldsomhed, at Omsætningsforholdene næsten helt standsede. Den Krise derimod, som vi nu staa overfor, vilde jeg snarere kalde en Snigkrise, en Krise, der fra Først af er kommen umærkelig listende, har bredt sig videre og videre fra en Forretningskreds til en anden, fra et Samfundslag til et andet. Den har tilmed været nu paa tredie Aar og er altsaa i meget væsentlige Henseender forskellig fra Krisen i 1857. Den kom dernæst ikke saa pludselig væltende ind over os som Krisen i 1857; i Grunden havde man alt i et Par Aar kunnet forberede sig paa den. Allerede i Mai 1873 udbrod jo, som bekendt, den store Krise i Wien, tildeels grundet i lignende Aarsager, som senere fremkaldte en Krise her, og i Slutningen af 1875 kom den store Krise fra Amerika, der i de følgende Aar bredte sig langsomt over Lydsland og andre Lande, saa at der nok var Grund til at vente, at noget Lignende kunde komme frem her. Imidlertid var det først i 1875, at Krisen begyndte at trække op her, og den varer nu som sagt paa tredie Aar. Det staaer ogsaa for mig, som om denne Krise ingenlunde nu er paa sit Hødepunkt, men at Forholdene have været langt mere trykkende i en tidligere Tid, end de nu ere. Jeg kunde anføre forskellige statistiske Beviser derfor; men jeg skal indskrænke mig til eksempelvis at anføre, at i Februar 1877 var det samlede Udlaan fra Kjøbenhavns Banker 122 Millioner Kr.; i Februar 1878 er det gaaet ned til 107 Millioner Kr., medens Renteforholdene ere omtrent ens. Dette synes dog at tyde paa, at Begjæret efter Penge nu er langt ringere end tidligere. Krisen har ogsaa i Henseende til Rentefoden til sine Tider været langt voldsommere end nu; jeg skal henvise til at Diskontoen i de tre Maaneder fra 15de Oktobertil f. A. til 15de Januar d. A. var 6½ til 7 pCt., medens den nu er 4½—5 pCt., og at Ullaansrenten i disse 3 Maaneder som Minimum var 7 pCt. Desuagtet have vi ikke i den forløbne Tid og særlig ikke i de nysnævnte tre Maaneder set noget Forslag fremkomme til Lettelse af Om-

sætningsforholdene for derigjennem at komme Forretningsverdenen til Hjælp; det er først nu, da det regnes, som om Krisen i sin Helhed er noget mildnet, at et Forslag som det foreliggende kommer frem, og det, fordi Krisen nu har bredt sig til andre Samfundslag og nu trykker i andre Retninger, end tidligere har været Tilfældet, idet nemlig de Aarsager, der oprindeligt fremkaldte denne Krise som en industriel og kommerciel Krise, omtrent ere forvundne, men Krisen desuagtet vedvarer og vedvarer med en vis Intensitet paa Grund af de to daarligere Østaaer, vi have haft, og derved er kommen til at strække sig til nye Forretningskredse og nogle andre Samfundslag end dem, der hidtil have været berørte deraf. Jeg maa bede om, at mine Ord ikke opfattes som en Bebreidelse for, at man ikke tidligere har tænkt paa at komme Omsætningsforholdene til Hjælp; jeg finder det værtimod meget rigtigt, at man har ladet dem gaa, som de selv kunde, idet jeg mener, at man ved paa et tidligere Punkt at træde hjælpende til endog nærmest vilde have bidraget til at bevare den usunde Tilstand, der nu er i Færd med at forsvinde og forvindes. Jeg maa tilstaa, at jeg dog ogsaa er noget tilbøjelig til at tro, at, hvad der var det Rette overfor den egentlige Forretningsverden, medens Krisen rasede der, ogsaa vilde være det Rette overfor den Krise, der nu har strakt sig til andre Samfundskredse. Jeg skal tillade mig yderligere at paapege den store Forskjel, der er mellem Kreditsforholdene nu og i 1857. Den Gang var Nationalbanken saa godt som vor eneste Bank, Privatbanken havde begyndt sin Virksomhed, og det med forholdsvis ringe Kræfter, omtrent en Maaned, før Krisen begyndte, og kunde i alt Fald ikke gribe synderlig ind i Forholdene den Gang. 3 Provinde bestod der indtil 1854 kun en eneste Bank, nemlig den i Odense, og først i de sidste Aar før Krisen var der oprettet 13 Provindebanker for største Delen med smaa Kapitaler og ude af Stand til at spille nogen væsentlig Rolle. Omsætningsforholdene vare derfor væsentlig henviste til Nationalbanken, og denne havde saa at sige løbet sine Midler fast, saa at den var ude af Stand til at komme Laanebegjæringer i Møde. Dermed var i Virkeligheden, kan man sige, alt Udlaan standsset, ligesom Omsætningsforholdene standsede: Obligationer bleve paa kort Tid omtrent usælgelige, og det paa et Tidspunkt, da man stod lige over for Terminen. Forholdene den Gang vare altsaa saadanne, at man omtrent bogstavelig kunde sige, at Penge ikke kunde faas selv af de mest solide Laansøgere og mod den mest betryggende Sikkerhed. Nu derimod er der ikke blot en Mangfoldighed af Laaneinstituter, men det er saa langt fra, at det kan siges, at disse have løbet deres Midler fast, saa at de ikke kunne komme Laanemarkedet til Hjælp, at f. Ex. Nationalbanken efter den sidste Maanedsopgjørelse for Februar stod med en dis-